

شماره: ۹۸/۵۷۰۷/الف ت

تاریخ: ۱۳۹۸/۴/۱۳

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

جناب آقای شهلائی

رئیس محترم هیات مدیره انجمن صنایع نساجی ایران

با سلام

احتراماً، به پیوست نامه شماره ۴۲۱۸ مورخ ۹۸/۰۳/۱۱ رئیس هیات مدیره و مدیرعامل صندوق ضمانت صادرات ایران با موضوع "گزارش چشم‌انداز صنعت نساجی در جهان"، جهت بهره‌برداری و صدور دستور اطلاع‌رسانی به اعضای محترم آن تشکل حضورتان ارسال می‌گردد.

غلامرضا ملکی

مدیر تشکلهای و مسئولیت اجتماعی

دفتر انجمن

شماره: ۹۸-۴۹۲۱

تاریخ: ۹۸/۴/۱۵

۴۴۱۸

تاریخ: ۱۳۹۸ / ۳ / ۱۱

پیوسته:

وزارت صنعت، معدن و تجارت
صندوق ضمانت صادرات ایران
(سهامی خاص)

رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل

جناب آقای مهندس خوانساری

رئیس محترم اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

موضوع: گزارش چشم انداز صنعت نساجی در جهان

با سلام

احتراماً، به استحضار می‌رساند صندوق ضمانت صادرات ایران به منظور ارائه بسته خدمات سه‌گانه به بخش‌های مختلف اقتصادی و نیز اطلاع‌رسانی به جامعه صادرکنندگان محترم ایرانی، اقدام به تهیه گزارش در خصوص وضعیت صنایع مختلف در سطح جهان می‌نماید. در این راستا، به پیوست گزارش چشم انداز صنعت نساجی در جهان جهت استحضار تقدیم می‌گردد.

شایان ذکر است ریسک این بخش در سال ۲۰۱۹ در اروپا متوسط و در سایر مناطق جهان بالا ارزیابی می‌شود. همچنین انتظار می‌رود به دلیل محدودتر شدن رشد اقتصاد جهانی و تداوم تنش‌های تجاری، عملکرد صنعت نساجی در سال ۲۰۱۹ تضعیف گردد.

افروز بهرامی

www.egfi.org info@egfi.org

تهران، میدان آرژانتین، خیابان شهید احمد قصاب (بحارست)، خیابان شانزدهم، شماره ۵، تلفن: ۰۲۱ ۸۸۲۳۳۴۰، فکس: ۰۲۱ ۸۸۲۳۳۴۶

چشم انداز جهانی صنعت نساجی در سال ۲۰۱۹

مدیریت ریسک

گزارش صنایع

به نقل از موسسات کوفاس و اوپلرهرمس

مقدمه

پیش‌بینی می‌شود عملکرد صنعت نساجی طی سال‌های آتی، روندی نزولی داشته باشد. میزان فروش این صنعت علی‌رغم مواجهه با متوسط رشد ۳/۵ درصد بین سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۸، در سالهای ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ به ترتیب به ۱/۵ و ۲ درصد کاهش خواهد یافت. در همین حال عوامل ساختاری مانند گسترش طبقه متوسط، همچنین تقارن عوامل چرخه‌ای مطلوب از جمله مشوق‌های بزرگ در چین، زمینه کاهش توزم و سیاست‌های پولی حمایتی موجب خواهند شد تا بازارهای نوظهور همچنان رشد قوی را تجربه نمایند.

در اقتصادهای توسعه یافته، روند موجود با قدرت بیشتری ادامه خواهد یافت. با نفوذ مستمر غول‌های فن‌آوری به بازار مانند «آمازون»، رقابت تشدید خواهد شد و این بدین معناست که از دست دادن سهم بازار برای برندهای معروف همچنان وابسته به فروشگاه‌های سنتی است. ورشکستگی‌های کلان کماکان در اروپا و آمریکا قابل مشاهده است. روش‌های جدید مصرف^۱ موجب بروز مشکلات بیشتر برای برندهای معروفی خواهد شد که مدل کسب و کار خود را بر هزینه پایین‌تر دستمزد و زنجیره‌های عرضه یکپارچه جهانی پایه‌ریزی نموده‌اند. سیاست حمایت از تولید ملی^۲، حتی با وجود پیش‌بینی کاهش جنگ تجاری در سطح جهان طی سال ۲۰۱۹، کماکان تهدیدی برای این صنعت محسوب خواهد شد.

مروری کلی بر صنعت

- اخبار نسبتاً نامناسب برای بازارهای توسعه یافته
- ارزش کل بخش منسوجات: ۲۷۰۰ میلیارد دلار
- ریسک سودآوری: متوسط؛ ریسک انحلال: بسیار بالا، ریسک بین‌المللی‌سازی: کم، ریسک سرمایه‌بری: کم؛ ریسک عدم پرداخت شرکت‌ها: بالا^۳
- پیش‌بینی نیاز به سرمایه‌گذاری گسترده در پوشاک هوشمند و اثرات مهم آن بر سودآوری
- امکان افزایش رقابت و کاهش قیمت در پی ورود شرکت‌های جدید مانند «آمازون» به صنعت
- احتمال بروز اختلال در صنعت با پیاده‌سازی معیارها و ضوابط زیست‌محیطی، اجتماعی و حکومتی (ESG)^۴، همانند تاثیر این ضوابط بر بازار خودرو

^۱ روش‌های جدید مصرف بر اساس اشتراک‌گذاری اقتصاد با آگاهی بیشتر از حکومت، محافظت از محیط زیست، و مسئولیت‌های اجتماعی استوار است.

^۲ Protectionism

^۳ ریسک عدم پرداخت شرکت‌ها بر اساس چهار عامل مهم: تقاضا، سودآوری، نقدینگی و محیط کسب و کار ارزیابی می‌گردد.

^۴ ضعف‌های ساختاری، چشم‌انداز نامطلوب یا نسبتاً بد

^۵ Environmental, Social and Governance (ESG)

ندوق ضمانت صادرات ایران

نقاط قوت

- رشد طبقه متوسط در کشورهای نوظهور به عنوان یک محرک قوی
- تقاضا برای کیفیت و نوآوری بعنوان عامل حمایت از حاشیه سود اغلب فعالان رقابتی و تشویق ورود شرکتهای جدید به صنعت
- سازگاری سریع و کارایی زنجیره‌های عرضه جهانی
- علاقمندی مردم به «مد سریع»^۱ به ویژه در بین کشورهای آسیایی

نقاط ضعف

- حساسیت بالای قیمت‌های فروش به اطمینان مصرف کننده، تورم و نوسان قیمت کالاها و کل چرخه اقتصادی
- وابستگی بیش از حد به دستمزدهای اندک
- عدم پیشرفت کافی با در نظر داشتن قواعد ESG
- احتمال تداوم تنش‌های تجاری بین چین و ایالات متحده به عنوان تهدیدی برای زنجیره‌های عرضه یکپارچه جهانی
- بالا بودن کثرت قیمتی تقاضای محصول (نوسانات شدید تقاضا با تغییر قیمت)

زیربخش‌ها

- **پوشاک:** برندهایی که استراتژی‌های ESG را توسعه می‌دهند، احتمالاً رشد قوی را ثبت خواهند کرد؛ اما به نظر نمی‌رسد این روند به سرعت بر بازار عمده‌فروشی اثر گذارد.
- **مواد اولیه:** بهای پنبه در نیمه اول سال ۲۰۱۸ بیش از ۲۵ درصد افزایش یافت، اما طی سال ثابت بود. انتظار می‌رود کاهش اقدامات محافظه کارانه این بخش در سال ۲۰۱۹، قیمت این محصول را به سمت بالا براند.

ارزیابی ریسک

پنبه به عنوان محور توسعه بخش منسوجات، بالغ بر ۷۷٪ از تولید جهانی الیاف طبیعی را در سال ۲۰۱۷ به خود اختصاص داده است. پیش‌بینی می‌شود کاهش تقاضای چین برای پنبه از دو طریق بر تقاضای جهانی این محصول در سال‌های ۲۰۱۸-۱۹ تأثیر بگذارد. اول از طریق سیاست چین مبنی بر محدودیت واردات پنبه به منظور کاهش ذخایر داخلی این محصول (۶۲ درصد ذخایر جهانی پنبه در سال ۱۵-۲۰۱۴)، و دوم از طریق اعمال تعرفه گمرکی

^۱ Fast Fashion: فست فشن یا مد سریع پاسخ به نیاز قشر متوسط بوده که نه دنبال لباس‌های مد روز بودند اما توانایی خرید لباس‌های ارزان شده در نمایش‌های مد را نداشتند.

ندوق ضمانت صادرات ایران

توسط چین بر صادرات پنبه ایالات متحده که به منظور مقابله با اقدامات مشابه این کشور از ابتدای سال گذشته آغاز شده و نرخ کنونی آن ۲۵٪ می باشد.

فروش بازار جهانی پوشاک در سال ۲۰۱۹ احتمالاً اندکی کاهش می یابد. بر اساس پیش بینی شاخص جهانی مد مک کینزی^۷، فروش پوشاک پس از پشت سر گذاشتن رشد تخمینی ۴-۵ درصدی سال ۲۰۱۸، بین ۳/۵ تا ۴/۵ درصد در سال ۲۰۱۹ افزایش خواهد یافت. این کاهش رشد، ناشی از محدود تر شدن رشد اقتصاد جهانی و تداوم تنش های تجاری است.

بخش نساجی در حال تحول است. در حالی که به طور سنتی پنبه بخش قابل توجهی از این صنعت را تشکیل می داده، استفاده از الیاف مصنوعی در این صنعت رو به افزایش است. الیاف مصنوعی به لحاظ ارزان تر بودن، سهولت ترکیب با سایر الیاف و اثرات زیست محیطی کمتر نسبت به پنبه، محوریت پیشرفت های فنی بخش محسوب می شوند. افزایش شدید بهای پنبه (۶۰ درصد بین ژانویه ۲۰۱۶ و ژوئن ۲۰۱۸) موجب افزایش رقابت پذیری الیاف مصنوعی نسبت به این محصول گردیده است. البته قیمت پنبه در ماه های جولای تا دسامبر ۲۰۱۸ کاهش یافت که این خود می تواند روند مستمر جایگزینی الیاف مصنوعی را کند نماید. از سوی دیگر به دلیل افزایش سهمیه وارداتی چین و کاهش تولید جهانی پنبه در سال ۲۰۱۸-۱۹، به نظر نمی رسد بهای آن بیش از این کاهش یابد.

توسعه تجارت الکترونیک تاثیر عمده ای بر بازار پوشاک، به ویژه در اقتصادهای پیشرفته و چین می گذارد. سهم فروش آنلاین به طور مداوم رو به افزایش است و این خود موجب تضعیف فروشگاه های سنتی می شود. برای مثال فروش آنلاین در ایالات متحده طی سال ۲۰۱۷، ۲۷/۴ درصد کل فروش پوشاک را به خود اختصاص داده که نسبت به سال ۲۰۱۵ (۲۰/۷٪) رشد یافته است.

ارزیابی ریسک صنعت نساجی در مناطق مختلف جهان

منطقه	آمریکای لاتین	آمریکای شمالی	اروپای مرکزی و شرقی	اروپای غربی	آسیا	خاورمیانه و ترکیه
ریسک	بالا	بسیار بالا	متوسط	متوسط	بالا	بالا

☆ درجات مختلف ریسک شامل چهار درجه کم، متوسط، بالا و بسیار بالا می باشد.

تقاضا

انتظار می رود مصرف جهانی پنبه در سال ۲۰۱۸ با ۲/۸ درصد افزایش به ۲۸ میلیون تن برسد. تصمیم چین مبنی بر افزایش ۰/۸ میلیون تنی سهمیه واردات پنبه، احتمالاً واردات پنبه این کشور را به ۱/۵۲ میلیون تن در سال ۲۰۱۸ افزایش خواهد داد تا پاسخگوی تقاضای در حال رشد ناشی از افزایش درآمد قابل تصرف، استانداردهای زندگی، جمعیت و شهرنشینی باشد. اعمال عوارض گمرکی چین بر واردات پنبه از ایالات متحده موجب کاهش صادرات ایالات متحده خواهد شد و این خود موقعیتی مناسب برای هند به عنوان

⁷ Mckinsey Global Fashion Index

ندوق ضمانت صادرات ایران

تولید کننده پشرو و دومین صادرکننده این محصول در جهان خواهد بود. البته ایالات متحده سال‌ها از افزایش تقاضا توسط ویتنام و بنگلادش (که همراه با چین سه وارد کننده بزرگ پنبه می‌باشند) منتفع شده است. واردات پنبه این کشورها از ایالات متحده طی سالهای ۲۰۱۲ و ۲۰۱۷ به ترتیب با متوسط نرخ رشد سالانه ۳۰ و ۲۶ درصد افزایش یافته است.

انتظار می‌رود مصرف جهانی منسوجات از کاهش رشد اقتصادی بازارهای پیشرفته به ویژه اروپا متأثر گردد. پیش‌بینی رشد ۲/۳ درصدی سال ۲۰۱۹ (نسبت به رشد ۲/۹ درصدی سال ۲۰۱۸) در ایالات متحده و سابقه پایین بودن نرخ بیکاری (۳/۷ درصد در اکتبر ۲۰۱۸) در این کشور، همچنان تقاضای پوشاک را پشتیبانی خواهد نمود که افزایش آن در سال ۲۰۱۸ آغاز گردیده است. البته اعمال تعرفه‌های گمرکی دولت ترامپ بر واردات سبزی از کالاهای چینی از جمله پوشاک، مصرف آمریکایی‌ها از این کالاها را کاهش می‌دهد، زیرا ۴۱ درصد پوشاک تولیدی چین جذب بازار این کشور می‌گردید. در اروپای مرکزی و شرقی، عملکرد اقتصادی شرکت‌های نساجی عمدتاً به صادرات آنها خصوصاً به اتحادیه اروپا متکی است.

بازار پوشاک در سال ۲۰۱۸ یک نقطه عطف را تجربه نمود، زیرا برای اولین بار، فروش این محصول در خارج از اروپا و آمریکای شمالی بیش از نیمی از فروش جهانی را به خود اختصاص داد. پیش‌بینی می‌شود این شکاف افزایش یابد به طوری که تا سال ۲۰۲۵، ۵۵ درصد کل فروش پوشاک، خارج از اروپا و شمال آمریکا صورت خواهد گرفت.

علاوه بر این با وجود شوک تقاضای بازار آسیا برای «مد سریع»، تقاضای منسوجات رونق گرفته است، به طوری که خرده‌فروشان مجموعه‌ای از مدهای جدید را به سرعت و معمولاً با قیمت‌های ارزان تولید و روانه بازار می‌نمایند. در پاسخ به تقاضای طبقه متوسط رو به رشد، برندهای برتر «مد سریع» مانند Uniqlo، Zara و H&M وارد بخش متوسط این بازارها می‌شوند. این بخش به شدت و با رشد متوسط سالانه تقریباً ۹/۵ درصد تا سال ۲۰۲۲ در آسیا افزایش خواهد یافت. انتظار می‌رود در بلندمدت، افزایش جمعیت منطقه این روند را تقویت نماید.

عرضه

بر اساس نظر USDA، پیش‌بینی سطح زیر کشت پنبه در سطح جهان در سال ۲۰۱۸ نسبت به ۲۰۱۷ بدون تغییر باقی خواهد ماند. با این وجود انتظار می‌رود تولید جهانی پنبه در ۲۰۱۸ با کاهش اندک ۱/۵ درصدی به ۲۶/۴ میلیون تن^۱ محدود گردد. علت این امر عمدتاً ناشی از کاهش برداشت مورد انتظار محصول ایالات متحده در سال ۲۰۱۸ در مقایسه با سال ۲۰۱۷ می‌باشد که تاحدی به خشکسالی جنوب شرقی ایالات متحده در اوایل فصل بازمی‌گردد. همچنین به دلیل شرایط نامناسب آب و هوایی در سال ۲۰۱۸، کاهش عرضه پنبه ایالات متحده و افت کیفیت این محصول در مقایسه با فصل گذشته رخ خواهد داد.

^۱ این کاهش مربوط به کاهش ۲/۳ درصدی برداشت محصول به ۷۹۸ کیلوگرم در هر هکتار می‌باشد.

ندوق ضمانت صادرات ایران

افزایش نسبی دستمزد نیروی کار در چین و اجرای سیاست‌های توسعه پایدار موجب شده تا بسیاری از تولیدکنندگان منسوجات جهان برای ایجاد مراکز تولیدی خود به کشورهای دیگر منطقه مراجعه نمایند. در نتیجه، بنگلادش و ویتنام تبدیل به دومین و سومین عرضه‌کنندگان بزرگ در سال ۲۰۱۷ شدند. احتمالاً تا سال ۲۰۲۰ بنگلادش به کمک موقعیت ترجیحی خود در بازار اروپا از چین پیشی خواهد گرفت. به همین ترتیب، ویتنام، به عنوان دومین تامین‌کننده اصلی ایالات متحده افزایش ۱۷ درصدی رشد صادرات محصولات نساجی به این کشور را نسبت به دوره مشابه سال قبل تجربه نموده است. با این حال، صادرات کامبوج، به عنوان پنجمین عرضه‌کننده بزرگ محصولات نساجی به اتحادیه اروپا، در معرض ریسک قرار دارد؛ به طوری که احتمالاً این کشور به دلیل نقض حقوق بشر، وضعیت ترجیحی خود را با اتحادیه اروپا از دست خواهد داد.